aglasem.com

FOR RAJASTHAN CLASS 12 PREPARATION

Rajasthan Board 12th Model Paper 2027 Punjabi Sahitya

EXAM	YEAR	TYPE	SUBJECT
Rajasthan Class 12	2027	Sample Paper	Punjabi

माध्यमिक शिक्षा बोर्ड राजस्थान, अजमेर

माध्यमिक स्तर प्रस्तावित प्रश्न–पत्र प्रारूप (Design) सत्र 2026–2027

कक्षा – 12 विषय :– पंजाबी साहित्य समय : 3:15 घण्टे पूर्णांक – 80

1. उद्देश्य हेतु अंक भार –

योग्यताएं	उद्देश्य	अंक भार	प्रतिशत
जागरूकता Awareness	ज्ञान (Knowledge)	20	25.00
	निर्माणात्मक समझ (Understanding of the Construct)	10	12.50
	प्रक्रिया की समझ– (Understanding of the Process)	10	12.50
संवेदनशीलता Sensitivity	संघर्ष समाधान (Conflict Resolution)	7	8.75
	व्यापक / उदार मानसिकता (Open Mindedness)	6	7.50
	सहयोग / योगदान (Collaboration)	7	8.75
सृजनात्मकता Creativity	नवाचारी विचार उत्पन्न करना (Generate Innovative Ideas)	6	7.50
	लचीलापन (Flexibility)	2	2.50
	प्रवाहशीलता (Fluency)	2	2.50
	अन्वेषण (Exploration)	4	5.00
	विचारों एवं अवधारणाओं का मिलान (Combining Ideas & Concepts)	6	7.50
Total		80	100

2 प्रश्नों के प्रकार व अंकभार –

खण्ड	प्रश्नों का प्रकार	प्रश्नों की संख्या	अंक प्रति प्रश्न	कुल अंक	प्रतिशत (अंको का)	प्रश्न हल करने के लिए संभावित समय मिनटों में
अ	वस्तुनिष्ठ प्रश्न	16	1	16	20	16
ब	अतिलघूत्तरात्मक	6	2	12	15	12
स	लघूत्तरात्मक	8	3	24	30	24
द	दीर्घोत्तरीय एवं स्रोत / प्रकरण / घटना / चित्र आधारित प्रश्न एवं पत्र लेखन / कहानी लेखन / ई मेल लेखन आदि	4	4	16	20.0	86
	निबन्ध लेखन / लेख आदि	2	6	12	15.0	42
	योग	36		80	100	180
प्रश्न पत्र पढ़ने के लिए निर्धारित समय						15
कुल समय						195

नोट–प्रश्न पत्र निर्माता न्यूनतम दो केस आधारित (Case Based) प्रश्न अनिवार्य रूप से देवें

3. प्रश्नों के उद्देश्य के आधार पर भारात्मक अनुपात –

योग्यताओं / क्षमताएं	जागरूकता Awareness	संवेदनशीलता Sensitivity	सृजनात्मकता Creativity
प्रश्नों की संख्या	9	18	9
प्रतिशत	50	25	25

4. प्रश्नों के कठिन्य स्तर के आधार पर भारात्मक अनुपात –

कठिनाई स्तर	सरल	मध्यम	कठिन
प्रश्नों की संख्या	9	18	9
प्रतिशत	25	50	25

12वीं पंजाबी साहित्य

6: ईकाई एवं अध्यायवार अंकभार –

क्र.सं.	पाठ्यक्रम के अनुसार इकाई एवं अध्याय विवरण	पाठ्यक्रम में निर्धारित अंकभार	प्रतिशत
1.	कविता (पाठ्यपुस्तक)	20	25.00
2.	कहानी (पाठ्यपुस्तक)	14	17.50
3.	साहित्य रूप विधान व इतिहास	15	18.75
	(i) साहित्य के रूप		
	(ii) रस		
	(iii) पंजाबी साहित्य का इतिहास		
4.	व्याकरण (अखाण, मुहावरे, विराम चिह्न, वाक्य बोध)	11	13.75
5.	कहानी रचना	04	5.00
6.	निबंध रचना	06	7.50
7.	अपठित गद्यांश	10	12.50
	कुल योग	**80**	**100**

कक्षा – 12 विषय – पंजाबी साहित्य समय 3.15 पूर्णांक – 80

अध्याय / इकाई / अध्याय का नाम	जागरूकता (AWARENESS)												संवेदनशीलता (SENSITIVITY)								सहयोग / दोलदान				नवीन विचार				सर्जनात्मकता (CREATIVITY)												अभिव्यक्ति का सही ढंग				कुल योग
	ज्ञान				विश्लेषणात्मक ज्ञान				प्रक्रिया की ज्ञान				सार्थक समझदारी				आत्मक उदय आत्मविश्वास				सहयोग / दोलदान				नवीन विचार				लचीलापन				प्रगतिशीलता				अन्वेषण				अभिव्यक्ति का सही ढंग				
	बहुविकल्पीय	अति लघूत्तरीय	लघूत्तरीय	दीर्घ उत्तरीय	बहुविकल्पीय	अति लघूत्तरीय	लघूत्तरीय	दीर्घ उत्तरीय	बहुविकल्पीय	अति लघूत्तरीय	लघूत्तरीय	दीर्घ उत्तरीय	बहुविकल्पीय	अति लघूत्तरीय	लघूत्तरीय	दीर्घ उत्तरीय	बहुविकल्पीय	अति लघूत्तरीय	लघूत्तरीय	दीर्घ उत्तरीय	बहुविकल्पीय	अति लघूत्तरीय	लघूत्तरीय	दीर्घ उत्तरीय	बहुविकल्पीय	अति लघूत्तरीय	लघूत्तरीय	दीर्घ उत्तरीय	बहुविकल्पीय	अति लघूत्तरीय	लघूत्तरीय	दीर्घ उत्तरीय	बहुविकल्पीय	अति लघूत्तरीय	लघूत्तरीय	दीर्घ उत्तरीय	बहुविकल्पीय	अति लघूत्तरीय	लघूत्तरीय	दीर्घ उत्तरीय	
1 कविता	1(1)		24(3)	31(1) ★	2[1]			-(1)				-(*) 32(4) ★	3(1)			-(*)	4[1]				13(1)						23(3)												5(1)				29
2 कहानी	5(1)		30(3) ★				29(3) ★		14(1)						28(1)				27(1)					-(*)			-(1)														-(1)		14
3 साहित्य रूप विधान व इतिहास	7(1)			39(4) ★																			-(*)																				
(i) साहित्य रूप																																											35
(ii) रस																																									8(1)	22(2)		
(iii) पंजाबी साहित्य का इतिहास	9(1)																		35(3) ★					-(3)																			
4 व्याकरण	10(1)		25(1)		11[1]		-(*)		12(1)		-(*)		16(1)																												15(1)			
			26[1]				-(*)								-(3)																													11
5 अपठित गद्यांश		12(2)					18(2)				19(2)				20(2)							23(2)																						10
6 कहानी रचना																											34(2) ★						-(2)											4
7 निबंध रचना																																					36(2) ★				-(4)				6
प्रश्नों के अंकों का योग	5	2	8	5	2	2	5	1	2	2	1	5	2	2	2	1	1		2	3	1	2	1	3			4	2			2				2				4	3	2	1	80
उद्देश्यानुसार कुल योग	20				10				10				7				6				7				6				2				3				4				80
कुल योग (समतारी)	40																20																										80

1. (*) आंतरिक विकल्प
2. कोष्ठक के बाहर दी गई संख्या 'प्रश्न क्रमांक' है तथा कोष्ठक के अंदर की संख्या 'अंक' को दर्शाती है
3. उक्त ब्लू प्रिंट मॉडल प्रश्न पत्र का है जो प्रश्नों के प्रकारों को समझने की सुविधा मात्र के लिए है। मूल परीक्षा के प्रश्न पत्र का ब्लू प्रिंट अलग हो सकता है।

ਮਾਡਲ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ (MODEL PAPER)

ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਪਰੀਖਿਆ 2027 (SENIOR SEC.EXAM-2027)

ਵਿਸ਼ਾ – ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ (PUNJABI LITERATURE)

SS-25 - Punjabi Literature

ਸਮਾਂ – 3:15 ਘੰਟੇ ਕੁਲ ਅੰਕ – 80

ਪਰੀਖਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਆਮ ਹਦਾਇਤਾਂ :-

1. ਪਰੀਖਿਆਰਥੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਉੱਤੇ ਆਪਣੇ ਰੋਲ ਨੰਬਰ ਜ਼ਰੂਰ ਲਿਖਣ ।
2. ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁਲ 36 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਾਰ ਖੰਡ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਕ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅੰਕਿਤ ਹਨ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ 29 ਤੋਂ 36 ਤੱਕ ਆਂਤਰਿਕ ਵਿਕਲਪ ਹਨ।
3. ਖੰਡ (ੳ) ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ। ਬਹੁਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਵਿਕਲਪ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਸਹੀ ਵਿਕਲਪ ਚੁਣ ਕੇ ਉੱਤਰ ਪੁਸਤਿਕਾ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ । (ਅੰਕ – 16)
4. ਖੰਡ (ਅ) ਅਤਿ ਲਘੂਤਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਰ ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਲਗਭਗ 20-30 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖੋ। (ਅੰਕ – 12)
5. ਖੰਡ (ੲ) ਲਘੂਤਰਾਤਮਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ – ਹਰ ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 30-50 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖੋ। (ਅੰਕ – 24)
6. ਖੰਡ (ਸ) ਦੀਰਘ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ – ਹਰ ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 100-150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖੋ । ਨਿਬੰਧਾਤੱਮਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ – ਹਰ ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 200-250 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖੋ । (ਅੰਕ – 28)
7. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸੰਖਿਆ 27, 28 ਕੇਸ ਸਟੱਡੀ ਆਧਾਰਤ ਹਨ ।
8. ਪ੍ਰਸ਼ਨਾ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖਦੇ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਜ਼ਰੂਰ ਲਿਖੋ।
9. ਉੱਤਰ ਪੁਸਤਿਕਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਂਟ-ਛਾਂਟ ਨਾ ਕਰੋ, ਓਵਰ ਰਾਈਟਿੰਗ ਅਤੇ ਅਸ਼ੁੱਧ ਲਿਖਣ ਤੋਂ ਬਚੋ।
10. ਉੱਤਰ ਪੁਸਤਿਕਾ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਸਾਫ਼ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਲਿਖੋ ।
11. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸੰਬੰਧੀ ਦਿੱਤੀ ਹਦਾਇਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ।

ਖੰਡ – ਉ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-1. 'ਪਰ ਪੜ੍ਹ–ਪੜ੍ਹ ਪੁਸਤਕ ਢੇਰ ਕੁੜੇ' ਕਾਵਿ ਸਤਰਾਂ ਕਿਸ ਕਵਿਤਾ ਦੀਆਂ ਹਨ – (1)

(ੳ) ਬਿਰਛ ਨਾਲ਼ ਲੈ ਕੇ ਤੁਰਨਾ ਹੈ । (ਅ) ਗਰੀਬ ਕਿਰਸਾਣ

(ਇ) ਖ਼ਨਗਾਹੀਂ ਦੀਵਾ ਬਾਲਦੀਏ (ਸ) ਖੜ੍ਹਾ ਸਾਈਕਲ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-2. 'ਚੂੜੀਆਂ ਦਾ ਹੋਕਾ' ਕਵਿਤਾ ਕਿਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਹੈ – (1)

(ੳ) ਵਣਜਾਰੇ ਨੂੰ (ਅ) ਭਾਬੀ ਨੂੰ

(ਇ) ਵੀਰ ਨੂੰ (ਸ) ਪਿਤਾ ਨੂੰ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-3. ਨੰਦ ਕਿਸ਼ੋਰ ਦੀ ਬੇਟੀ ਮਾਧੁਰੀ ਉੜਾ ਐੜਾ ਕਿਉਂ ਲਿਖ ਰਹੀ ਸੀ ? (1)

(ੳ) ਰਿਜ਼ਕ ਕਾਰਨ (ਅ) ਅਕਾਂਖਿਆ ਕਾਰਨ

(ਇ) ਪਿਤਾ ਦੇ ਇੱਛਾਨੁਸਾਰ (ਸ) ਅਧਿਆਪਕ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-4. 'ਸਮਝਾਂ ਫ਼ਾਰਸੀ ਉਰਦੂ ਵੀ ਖੂਬ ਬੋਲਾਂ, ਥੋਹੜੀ ਬਹੁਤੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵੀ ਅੰਗਦਾ ਹਾਂ' (1)

ਕਾਵਿ ਸਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਵੀ ਦਾ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਹੈ –

(ੳ) ਨਕਾਰਾਤਮਕ (ਅ) ਅਪਮਾਨਜਨਕ

(ਇ) ਨਿਰਾਦਰ ਵਾਲਾ (ਸ) ਸਨਮਾਨ ਭਰਪੂਰ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-5. ਕਵੀ ਗੁਰਭਜਨ ਗਿੱਲ ਧੀਆਂ ਦੀਆਂ ਲੋਹੜੀਆਂ' ਵੰਡਣ ਲਈ ਕਿਉਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ – (1)

(ੳ) ਧੀਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾਉਣ ਲਈ (ਅ) ਧੀਆਂ ਦੇ ਜਨਮ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾਉਣ ਲਈ

(ਇ) ਪੁੱਤਾਂ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕਰਨ ਲਈ (ਸ) ਧੀਆਂ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕਰਨ ਲਈ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-6. 'ਘੜੀ ਤਾਂ ਖਰਾਬ ਹੋ–ਗੀ' ! ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਪਾਤਰ ਹੈ – (1)

(ੳ) ਬਾਰੂ (ਅ) ਕੁੰਢਾ

(ਇ) ਆਤੂ (ਸ) ਗੇਜੂ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-7. ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ 'ਪਿਆਰ ਵਿੱਚ ਮੋਏ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਮਿਠੇ ਬਚਨ' ਕਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ – (1)

(ੳ) ਕਾਰਲਾਇਲ (ਅ) ਪ੍ਰੋ.ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ

(ੲ) ਮੈਥਿਉ ਆਰਨਲਡ (ਸ) ਪ੍ਰੋ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-8. ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਸੂਰਮਗਤੀ, ਬਹਾਦਰੀ, ਉਤਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਚਾਅ ਆਦਿ ਭਾਵ ਕਿਸ ਰਸ ਦੀ (1)
ਪੂਰਤੀ ਕਰਦੇ ਹਨ –

(ੳ) ਹਾਸ ਰਸ (ਅ) ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਰਸ

(ੲ) ਕਰੁਣਾ ਰਸ (ਸ) ਬੀਰ ਰਸ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-9. ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਮੋਢੀ ਨਾਵਲਕਾਰ ਕਿਸ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ – (1)

(ੳ) ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ (ਅ) ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ

(ੲ) ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ (ਸ) ਚਰਨ ਸਿੰਘ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-10. ਕਿਸਾਨ ਖੇਤ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ । ਵਾਕ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਚੁਣੋ – (1)

(ੳ) ਕਿਸਾਨ (ਅ) ਖੇਤ

(ੲ) ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। (ਸ) ਖੇਤ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-11. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਵਾਚਕ ਵਾਕ ਚੁਣੋ – (1)

(ੳ) ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਕਰਦੇ ਹੋ ? (ਅ) ਕਿਰਪਾ ਕਰ ਕੇ ਬਾਹਰ ਚਲੇ ਜਾਉ

(ੲ) ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੜ੍ਹ ਰਹੇ ਹਨ। (ਸ) ਵਾਹ ! ਫੁੱਲ ਕਿੰਨਾ ਸੋਹਣਾ ਹੈ ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-12. ਅਧਿਆਪਕ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਾ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਵਾਕ ਦਾ ਕਰਮ ਚੁਣੋ – (1)

(ੳ) ਅਧਿਆਪਕ (ਅ) ਪੜ੍ਹਾ

(ੲ) ਪਾਠ (ਸ) ਪੜ੍ਹਾ ਰਿਹਾ ਹੈ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-13. ਸੌਂ ਜਾ ਮੇਰੇ.....ਵਰਾਨ ਹੋਈ ਰਾਤ । (1)

(ੳ) ਰੱਬਾ (ਅ) ਬਾਬਾ

(ੲ) ਮਾਲਕਾ (ਸ) ਕਾਕਾ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-14. "ਤੂੰ ਇਥੋਂ ਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਧਰੋਂ ਆਇਆ ਏਂ ? ਮੈ ਗੱਲ ਛੇੜ ਦਿੱਤੀ । (1)

ਉਧਰੋਂ ਤੋਂ ਮੇਰਾ ਭਾਵ.....ਤੋਂ ਸੀ।

(ੳ) ਕਸ਼ਮੀਰ (ਅ) ਪਾਕਿਸਤਾਨ

(ੲ) ਕੈਨੇਡਾ (ਸ) ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-15. ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪੇਪਰ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਭਾਗ ਹੱਲ ਕਰ ਲਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਛੋਟਾ (1)

ਹਿੱਸਾ ਬਾਕੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਸ ਅਖਾਣ ਰਾਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ .....

(ੳ) ਇੱਕ ਹੱਥ ਨਾਲ ਤਾੜੀ ਨਹੀਂ ਵਜਦੀ (ਅ) ਸੱਦੀ ਨਾ ਬੁਲਾਈ, ਮੈ ਲਾੜੇ ਦੀ ਤਾਈ

(ੲ) ਡੁੱਬੀ ਤਾਂ ਜੇ ਸਾਹ ਨਾ ਆਇਆ (ਸ) ਹਾਥੀ ਲੰਘ ਗਿਆ, ਪੂਛ ਬਾਕੀ ਰਹਿ ਗਈ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-16. ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਵੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਾ ਮੰਨੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ (1)

ਵਿਹਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸ ਮੁਹਾਵਰੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ.....

(ੳ) ਆਟੇ ਵਿੱਚ ਲੂਣ ਹੋਣਾ (ਅ) ਕੰਨ ਉੱਤੇ ਜੂੰ ਨਾ ਸਰਕਣਾ

(ੲ) ਚਾਰ ਚੰਨ ਲੱਗ ਜਾਣਾ (ਸ) ਮਿਰਚਾਂ ਲੱਗਣਾ

ਖੰਡ - (ਅ)

17-21 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੈਰੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਪ੍ਰਸਨਾਂ ਦੇ ਉਤਰ ਲਿਖੋ।

ਕੁਦਰਤ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੀ ਅਧਿਆਪਕ ਹੈ। ਰੁੱਤਾਂ ਦਾ ਬਦਲਣਾ ਸਾਨੂੰ ਦਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਹਾਲਤ ਸਦਾ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ। ਰੁੱਖ ਪਤਝੜ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪੱਤੇ ਗੁਆ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਬਸੰਤ ਆਉਣ 'ਤੇ ਉਹੀ ਰੁੱਖ ਹਰਿਆਵਲ ਨਾਲ਼ ਭਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਦੀ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਨਾਲ ਲੜਨ ਦੀ ਥਾਂ ਆਪਣਾ ਰਸਤਾ ਬਦਲ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮੁੰਦਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਇਹ ਸੁਭਾਅ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਸਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨਾਲ਼ ਲੜਨ ਦੀ ਥਾਂ

ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਅਤੇ ਤਰੀਕੇ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

17. ਪੈਰੇ ਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਸਿਰਲੇਖ ਲਿਖੋ। (2)

18. ਨਦੀ ਸਮੁੰਦਰ ਤੱਕ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ ? (2)

19. ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤ ਤੋਂ ਕੀ ਸਿੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ? (2)

20. ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵਾਰ – ਵਾਰ ਸਫ਼ਲਤਾ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਕਿਹੜੇ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰੋਗੇ ? (2)

21. ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨਾਲ਼ ਲੜਨ ਦੀ ਥਾਂ ਆਪਣੇ ਤਰੀਕੇ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਲਿਆਉਣਾ ਕਿਉਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ? (2)

22. ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੇ ਮਿਲਾਪ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਅਤੇ ਵਿਛੋੜੇ ਦੇ ਗਮ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਰਸ ਦੀ ਉਤਪੱਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ? ਉਸ ਰਸ ਤੋਂ ਸੰਬੰਧਤ ਕੋਈ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਨ ਲਿਖੋ । (2)

ਖੰਡ – ਏ

23. 'ਸਮਾਂ' ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ। (3)

24. 'ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰ' ਕਵਿਤਾ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ? (3)

25. ਵਾਕ ਬੋਧ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਸਾਹਮਣੇ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਹੱਲ ਕਰੋ। 1+1+1 =3

(i) ਕਿਸਾਨ ਖੇਤ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। (ਉਦੇਸ਼ ਚੁਣ ਕੇ ਲਿਖੋ।)

(ii) ਮੁੰਡੇ ਪੜ੍ਹ ਰਹੇ ਹਨ । ਕੁੜੀਆਂ ਖੇਡ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। (ਉਪਵਾਕਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜ ਕੇ ਵਾਕ ਬਣਾਉ)

(iii) ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ / ਪੜ੍ਹਾ ਰਿਹਾ ਹੈ / ਪਾਠ / ਅਧਿਆਪਕ

(ਸ਼ਬਦ ਕ੍ਰਮ ਸਹੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਾਕ ਬਣਾਓ।)

26. ਵਿਸ਼ਰਾਮ ਚਿੰਨ੍ਹਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਖੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰੋ

(i) ਵਿਸ਼ਰਾਮ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਾਕ ਦੁਬਾਰਾ ਲਿਖੋ। 1+1+1 =3

ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਰੋ ਜਾਂ ਮਰੋ

(ii) ਵਾਹ ਫੁੱਲ ਕਿੰਨਾ ਸੋਹਣਾ ਹੈ (ਸਹੀ ਵਿਸ਼ਰਾਮ ਚਿੰਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਕੇ ਦੁਬਾਰਾ ਲਿਖੋ।)

(iii) ਕਿਸੇ ਵਾਕ ਰਾਹੀਂ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਾਕ ਰਾਹੀਂ ਸੂਚਨਾ ਪੁੱਛੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਦੋਵੇਂ ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਕਿਹੜੇ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ?

27. ਗੁਰਜੰਟ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਗਰੀਬੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਆਪਣੇ ਬੁੱਢੇ ਮਾਂ-ਪਿਉ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ। ਮਾਂ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਰਹਿੰਦੇ ਭਰਾ ਵਿਖਾਵੇ ਲਈ ਖਰਚ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਦੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਉਸ ਦੀ ਗਰੀਬੀ ਨੂੰ ਨਾ ਸਮਝਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਉਸ ਤੋਂ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮੰਗਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਗੁਰਜੰਟ ਸਿੰਘ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹੁਣ ਹਿੱਸਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ ਪਰ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲ਼ਾ ਖਰਚ ਉਹ ਇਕੱਲਾ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। 1+1+1 =3

(i) ਗੁਰਜੰਟ ਸਿੰਘ ਦੀ ਆਰਥਕ ਹਾਲਤ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਸੀ ?

(ii) ਗੁਰਜੰਟ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਵਿਖਾਵੇ ਲਈ ਖਰਚ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਤੁਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਖਰਚ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਰੋਕਦੇ ?

(iii) ਗੁਰਜੰਟ ਸਿੰਘ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਤੁਸੀਂ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਗੁਰਜੰਟ ਸਿੰਘ ਨਾਲ਼ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਵਿਹਾਰ ਕਰਦੇ?

28.ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸੱਚ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਦਤ ਕਾਰਨ ਦੁਖਾਂਤ ਭੋਗਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਆਦਤ ਤੋਂ ਉਸ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ, ਗਵਾਂਢੀ ਸਭ ਦੁਖੀ ਹਨ। ਉਸ ਦਾ ਗਵਾਂਢੀ ਝੂਠ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਖੂਬ ਪੈਸਾ ਕਮਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਝੂਠ ਬੋਲ ਕੇ ਖੂਬ ਪੇਸਾ ਕਮਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। 1+1+1 =3

ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸੱਚ ਬੋਲਣ ਕਾਰਨ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਜੀਵਨ ਜਿਉਂ ਰਿਹਾ ਸੀ ?

ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਗਵਾਂਢੀ ਦੀ ਆਰਥਕ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਨ ਸਨ ?

ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਥਾਂ ਤੁਸੀਂ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਵਿਹਾਰ ਕਰਦੇ ?

29.ਆਤੂ ਖੋਜੀ ਦਾ ਪਾਤਰ ਚਿਤਰਨ ਕਰੋ । (3)

ਜਾਂ

ਬਾਰੂ ਦਾ ਪਾਤਰ ਚਿਤਰਨ ' ਕੋਈ ਇਕ ਸਵਾਰ ' ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਰੋ ।

'

30. ਗੁੱਡ ਡੀਅਲ' ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਸਾਰ ਲਿਖੋ । (3)

ਜਾਂ

ਹਵਾ' ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਲਿਖੋ ।

ਖੰਡ- (ਸ)

31. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਵਿ ਬੰਦ ਤੋਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ । 1+2+1 = 4

ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਦਾਸ ਹੋਣਾ, ਪਰ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋਣਾ ਹਰਗਿਜ ਨਹੀਂ

ਨਿਰਾਸ਼ਾ- ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਤਖਤੇ 'ਤੇ , ਲਟਕਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ, ਕਬੂਲੀ ਮੌਤ ਹੈ

ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਮੌਤ ਦਾ ਸਾਗਰ ਕਾਲ਼ਾ

ਨਿਰਾਸ਼ਾ- ਉਹ ਮੁਰਦਾ ਬੀਜ ਹੈ , ਜਿਥੋਂ ਮੁੜ ਪੁੰਗਰਨ ਦੀ ਆਸ ਨਹੀਂ

(i) ਕਾਵਿ ਬੰਦ ਦਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਲਿਖੋ।

(ii) ਕਾਵਿ ਬੰਦ ਦੀ ਸਰਲ ਵਿਆਖਿਆ ਲਿਖੋ ।

(iii) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਲਿਖੋ।

ਨਿਰਾਸ਼, ਆਸ

ਜਾਂ

ਮਿਹਨਤਾ ਦਾ ਮੁੱਲ ਆਪ ਪਾਉਣਾ ਲੋਕਾਂ ਨੇ , ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਸੁਰਗ ਬਣਾਉਣਾ ਲੋਕਾ ਨੇ,

ਇੱਕੋ ਜਿੰਨੀ ਖੁਸ਼ੀ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਜੀਣ ਨੂੰ , ਬਚੇਗਾ ਨਾ ਲੋਟੂ ਕੋਈ ਲਹੂ ਪੀਣ ਨੂੰ,

ਸੂਹਾ ਝੰਡਾ ਉੱਚਾ ਲਹਿਰਾਉ ਹਾਣੀਆ

(i) ਕਾਵਿ ਬੰਦ ਦਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਕਿਖੋ ।

(ii) ਕਾਵਿ ਬੰਦ ਦੀ ਸਰਲ ਵਿਆਖਿਆ ਲਿਖੋ।

(iii) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਲਿਖੋ -

ਸੁਰਗ, ਲੋਟੂ

32. ਇਨਸਾਨਸਤਾਨ' ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਲਿਖੋ। (4)

ਜਾਂ

'ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ' ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਸਾਰ ਲਿਖੋ।

33. ਨਾਟਕ ਦੇ ਅਰਥ, ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਤੱਤਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ । 1+1+2 = 4

ਜਾਂ

ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਅਰਥ, ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਤੱਤਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ ।

34. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਸਿਰਲੇਖ ਅਨੁਸਾਰ ਕਹਾਣੀ ਰਚਨਾ ਕਰੋ । (4)

(i) ਮਿਹਨਤ ਦਾ ਫ਼ਲ ਮਿੱਠਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ (ii) ਅੰਤ ਭਲੇ ਦਾ ਭਲਾ

(iii) ਮਤਲਬੀ ਦੋਸਤ

35. ਮੁੱਢਲੀ ਨਿੱਕੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਇਤਿਹਾਸ ਲਿਖੋ । 6

ਜਾਂ

ਮੁੱਢਲੇ ਰੇਖਾ ਚਿੱਤਰ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਇਤਿਹਾਸ ਲਿਖੋ।

36. ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਬੰਧ ਰਚਨਾ ਕਰੋ। 2+2+2 = 6

(i) ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ

(ੳ) ਜਨਮ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ

(ਅ) ਸਾਹਿਤ ਰਚਨਾ

(ਏ) ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ 'ਚ ਯੋਗਦਾਨ :

(iii) ਸਿੱਖਿਆ ਨੀਤੀ 2020

(ੳ) ਭੂਮਿਕਾ

(ਅ) ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ?

(ਏ) ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਫਰਜ਼

(ii) ਨਸ਼ਾਖੋਰੀ

(ੳ) ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਆਦਤ

(ਅ) ਸਮਾਜਕ ਅਤੇ ਆਰਥਕ ਪ੍ਰਭਾਵ

(ਏ) ਰੋਕਣ ਦੇ ਉਪਾਅ

(iv) ਜੇ ਮੈਂ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਹੁੰਦਾ

(ੳ) ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਵਿਵਸਥਾ

(ਅ) ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਸੁਧਾਰ ਯੋਜਨਾ

(ਏ) ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਲਈ ਸੁਝਾਅ ਯੋਜਨਾ

ਉੱਤਰ ਮਾਲਾ (उत्तर माला)

क्रं.सं.	अपेक्षित उत्तर	अंक विभाजन	पाठ्यपुस्तक की प्रष्ठसंख्या
	ਖੰਡ – (ੳ)		
1.	(ਏ) ਖਨਗਾਹੀਂ ਦੀਵਾ ਬਾਲਦੀਏ	1	25
2.	(ੳ) ਵਣਜਾਰੇ ਨੂੰ	1	45
3.	(ੳ) ਰਿਜ਼ਕ ਕਾਰਨ	1	51-52
4.	(ਸ) ਸਨਮਾਨ ਭਰਪੂਰ	1	21
5.	(ਅ) ਧੀਆਂ ਦੇ ਜਨਮ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾਉਣ ਲਈ	1	66
6.	(ਅ) ਕੁੰਢਾ	1	113
7.	(ਅ) ਪ੍ਰੋ. ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ	1	186
8.	(ਸ) ਬੀਰ ਰਸ	1	211
9.	(ਏ) ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ	1	231
10.	(ੳ) ਕਿਸਾਨ	1	-
11.	(ੳ) ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਕਰਦੇ ਹੋ ?	1	-
12.	(ਏ) ਪਾਠ	1	29
13.	(ਏ) ਮਾਲਕਾ	1	108
14.	(ਅ) ਪਾਕਿਸਤਾਨ	1	-
15.	.(ਸ) ਹਾਥੀ ਲੰਘ ਗਿਆ, ਪੂਛ ਬਾਕੀ ਰਹਿ ਗਈ	1	-
16.	(ਅ) ਕੰਨ ਉੱਤੇ ਜੂੰ ਨਾ ਸਰਕਣਾ	1	
	ਖੰਡ–ਅ		
17.	ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ	2	-
18.	ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ	2	-
19.	ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਰਚਨਾਤਮ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ	2	-
20.	ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਰਚਨਾਤਮਕ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ	2	-
21.	ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਰਚਨਾਤਮਕ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ	2	-
22.	ਸਿੰਗਾਰ ਰਸ, ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਯਾਦ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ	2	-

ਉੱਤਰ ਮਾਲਾ (उत्तर माला)

क्रं.सं.	अपेक्षित उत्तर	अंक विभाजन	पाठ्यपुस्तक की प्रष्ठसंख्या
	ਖੰਡ – (ਏ)		
23.	ਸਮਾਂ ਕਵਿਤਾ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਗਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ	3	4
24.	ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਜ਼ੂਰ ਕਵਿਤਾ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਗਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ	3	8
25.	(i) ਕਿਸਾਨ	1	
	(ii) ਮੁੰਡੇ ਪੜ੍ਹ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁੜੀਆਂ ਖੇਡ ਰਹੀਆਂ ਹਨ	1	
	(iii)ਅਧਿਆਪਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।	1	
26.	(i) ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, " ਕਰੋ ਜਾਂ ਮਰੋ। ”	1	
	(ii) ਵਾਹ! ਫੁੱਲ ਕਿੰਨਾ ਸੋਹਣਾ ਹੈ।	1	
	(iii) ਪੂਰਨ ਵਿਰਾਮ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚਿੰਨ੍ਹ ਰਾਹੀਂ	1	
27.	ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਸਮਝ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਅਨੁਸਾਰ	1+1+1	
28.	ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਸਮਝ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਅਨੁਸਾਰ	1+1+1	
29.	ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਤਿੰਨ ਬਿੰਦੁ ਲਿਖਣ ਤੇ ਹਰ ਇੱਕ ਲਈ 1- 1 ਅੰਕ	3	160,101
30.	ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਸਮਝ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ	3	171-121
	(ਖੰਡ–ਸ)		
31.	ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ	1+2+1	77,44
32.	ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਈ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਗਟਾਅ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ	2+2	16,34
33.	ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਸਮਝ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਅ ਯੋਗਤਾ ਏ ਆਧਾਰ 'ਤੇ	1+1+2	195-185
34.	ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾਈ ਯੋਗਤਾ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਨਵੀਨਤਾ ਅਤੇ, ਪ੍ਰਵਾਹ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ	2+2	
35.	ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਗਿਆਨ, ਵੇ ਕ੍ਰਮਬੱਧਤਾ, ਪ੍ਰਗਟਾਅ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ	2+2+2	238,205
36.	ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਸਮਝ, ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਨਵੀਨਤਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਅਤੇ ਪ੍ਰਰਾਟਾਅ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ	2+2+2	-